

KIEVAIDIK

Rembrandt.

Dr. Faust.

Eesti Noorsoo Karskusliidu novellivõistlus *).

Käesolevaga kuulutab E. N. K. välja novellivõistluse noorsoole.

1. Võistlusest võivad võtta osa kõik noored, kes ei saa enne 15. V 1930. a. 21-e aastaseks.

2. Iga võistlusest osa võtta soovija peab esitama kõige hiljemalt 15. V 1930. a. ühe novelli.

3. Esitavate novellide ainevalik ja käsitusviis on autoreil vaba.

4. Hindamisele tulevad ainult need algupärased novellid, mis pole saand enem trükiteel avalikkusele tuttavaks.

Märkus: Käsikirjad olgu kirjutet selgelt — raskelt loetavad esitised jäävad tähelepanematuks.

5. Esitet novell kandku mingit märgusõna. Selle juurde olgu lisatud sama märgusõnaga varustet ümbrik, milles sisaldugu autori tõeline nimi, sündimisaeg, aadress, kool ja klass, kui autor on õpilane.

Märkus: Saadeti tuleb aadresseerida Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatuse nimele (Tartu, postkast 86).

6. Novelle hindab kolmeliikmeline žürii, mille koosseisu kuuluvad hra-d Fr. Tuglas, J. Roos ja Fr. Olup.

7. Kolmele paremale autorile annab Eesti Noorsoo Karskusliit autasuks järgmised ilukirjanduslikud tooted:

I — O. Wilde'i „Dorian Gray portree“, F. Dostojevski' „Kuritöö ja karistus“, J. Lin-nankoski' „Laul tulipunasest lillest“ ja A. Kivika „Punane ja valge“;

II — K. Hamsun'i „Paan“, P. Loti' „Islandi kalur“ ja K. Rumor'i „Sammud kaduvikku“;

III — J. Jaunsudrabiņš'i „Valge raamat“ ja M. Metsanurga „Viimne päev“.

Märkus 1. Auhinnasaajate soovil võib esitet nimestikus ka muudatusti ette võtta, kusjuures ümber-

asetuste tõttu üksikute auhindade koguväär-tus ei tohi tõusta suuremaks, kui eeltoodud nimestikus ette nähtud.

Märkus 2: Pääle tähendat kolme auhinna võidakse veel teisele selleväärilisele novellele määrata ergutusauhindu. Samuti võib žürii jätta mõne auhinna välja and-mata, kui puuduvad vastava väärtusega tööd.

Märkus 3: Auhinnata jäänd saadetiste ümbrikke ei avata.

8. Auhindamise tagajärjed tehakse teatavaks Eesti Noorsoo Karskusliidu III suvepidustusil Otepääl (1930. a. suvel — jaanipäeva aegu).

9. Eesti Noorsoo Karskusliidul on õigus auhinnatud töid (või nende katkendeid) oma väljaannetes avaldada, nende eest autoreile tasu makstes hariliku korra järele.

Kirjavahetajaid liikmeid.

55) Ilmar Enok (Tallinna Riigi tehnika güm.). 56) Leonid Johannov (Rakvere ühis-güm.). 57) Anton Kaal (Üliõpilaste Karskusühendus). 58) Vanda Kann (Tallinna Lenderi tütarl. eragüm.). 59) Arved Kansvei (Tartu Õpetajate Seminar). 60) Harald Osi (Tapa Ühisgüm.). 61) Harald Pello (Väike-Maarja Ühisgüm.). 62) Elsa Ploompuu. 63) Linda Pähn (Üliõpilaste Karskusühendus). 64) August Pähn (Üliõpilaste Karskusühendus). 65) Meeta Schulbach (Narva Ühisgüm.). 66) Margarete Toomingas (Rakvere Zeeh tütarl. kommertsgüm.). 67) Adalbert Toom. 68) Alfred Vamper (V.-Maarja Ühisgüm.). 69) Ilse Vilmansen (Rakvere Zeeh tütarl. kommertsgüm.). 70) Leo Wulff (Otepää Ühis-güm.).

*) Vt. ka prof. G. Suitsu kirjutist „Teooriat noorte novellivõistluse jaoks“.

Kaanepildi — Rembrandt'i „Dr. Fausti“ — puhul.

Germaani rahvaste legendid Faustist on paelund sajandeid inimeste huve. See aine on annud palju tänuiliku materjali suurile kirjanikele. Neist vanust legendest on ammutud Goethegi oma samanimelise suurteose ained. Kirjanduses ja legendes esineb Faust sümboolse inimesena kelle mõistus januneb igaveste tõdede tunnetamise järele.

Ka kujutatav kunst on rohkesti tegelend selle ainega. Enim on õnnestund selle teemi käsitletu hollandi maaliljal Rembrandtil (elas XVII sajandil), kelle „Autoportree“ leidub lk. 52.

Rembrandti viretis kujutab Fausti omas laboratooriumis raamatute taga, kui äkki ilmub aknale nägemus saladusliku kirja näol — lahendus dr. Fausti kauaseile otsimisile. Fausti ülla-tus ja rõõm on suur; ta on isegi püsti seisnud, et paremini vaadelda seda saladuslikku val-gust, mis kiirgab tema pimedas toas. Tähelepanelikult uurib ta salakirja sisu. Meisterlikult käsitleb Rembrandt seda momenti, kus inimene pimedusest jõuab oma otsimiste sihile — val-gusele.

Rembrandti elus ja loomingus on ka midagi faustlikku. Geniaalse kunstnikuna väljen-dab ta enda maales, viretisis ja joonistusis suuri ja igavesi tõdesid. Tema töö on väljaspool aega ja ruumi, sest terve inimkonna kannatus, rõõm, hääudus ja kurjus hoovab tema loomin-gust. Ei tunne kunstiajalugu teist kunstnikku, kes oleks suutnud nii sügavalt tabada inimese ja looduse hinge. Veel tänapäev on Rembrandti tööd haaravad oma värskuse, jõulisuse, süga-vuse ja lihtsusega. Tema isiklik elu oli kannatuste ja rõõmu vahelduv võitlus. Kaasaegsed ei suutnud hinnata tema suurt kunsti; vaesuses ja kannatusis lõppes traagiliselt selle suure otsija elu.

Juhan Nõmmik.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 4

VII aastakäik

1930

Noor olla tähendab näha ja leida elus ja töös luulet. Kes seda ei leia, see ei ole enam noor.

Noor olla tähendab unistada ja uskuda. Kes ei usu ega unista, see ei ole enam noor.

Noor olla tähendab kanda eneses ilusaid ja kõrgeid aateid, võidelda nende eest ja võita. Kes ei võitle ja ei võida, see ei ole enam noor.

Inimene, kes ilutseb, unistab ja võitleb, on igavesti noor.

Jaan Roos.

„Kevadikule“ kirjutand mag. ALEKS. ELANGO.

Noorsugu ja poliitika,

eriti Austria kogemused sel alal.

Pääsjalikult väikekodanikkude keskkondade ja haritlastiku järelkasvust enda poolehoidjaidvärbiv Eesti noorsooliikumine on niihästi teoorias kui ka praktikas püüdnud püsida ilmavaateliselt erapooletul pinnal. See on saavutat sel teel, et on püütud vältida tegelemist aktuaalsemate poliitiliste probleemidega ning osutat võimalikult suurt

tolerantsus ja sallivust iga ausalt läbi mõeldud ja läbituntud ilmavaate vastu, isegi siis, kui see olnud risti vastukäiv isiklikule veendumusele. Et selline erapooletus äärmustele ei meeldi, on auresaadav, ja juhistikule, kes katsetele noorsooliikumist ühele või teisele ilma vaatelisele platformile nihutada, vastu astund, on see niihästi ühelt kui teiselt

poolt toond etteheiteid sümpaatias vastaspoolele¹⁾, mis iseendast, eriti just see, et neid etteheiteid peaaegu võrdselt tulnud kummagilt tiivalt, on parimaks tõenduseks nende etteheidete põhjendamatuses.

Et seesugune erapooletus pole ainuvõimalik tee (kuigi ta hulgal ajal sellisena paistis), seda tõendavad paljude välismaade eeskujud, kus noorsooliikumine läind ilmavaatelse eristumise

suremine, siis vähemalt tähtsusetuks kängumine, nagu ta vaimuhõimlast — poliitilist liberalismi? Allakirjutanule need küsimused juba varem on korduvalt kerkind esile, eriti aga viimasel ajal, mil saatus ta asetand maale, kus kogu elu on ilmavaateliselt tugevasti differentseerund ja noorsooliikumiseski domineerivad peaaegu ainult ilmavaatelistes organisatsioonid, olgu need kas usulist või poliitilist laadi. Ma ei saa

Rembrandt.

Autoportree.

teed ja osalt ka me endi kodumaal järjest enam mõõduandvaks kerkivad ilmavaatelistes (poliitilised ja usulised) noorsoorühmitused. Tahtmatult tekib mõte, kas erapooletut noorsooliikumist igal pool ei oota kui mitte just välja-

¹⁾ On väga huvitav veel tagant järelegi lugeda väljalõikeid niihästi kommunistlikust kui ka kodanlikust ajakirjandusest, kus meie noorsooliikumise tõusuaja juhte süüdistetakse kord fascismis ja kodanlaste tallalakkumises, kord kommunismis, kosmopolitismis jms.

salata, et mulle teataval määral üllatuseks oli tõdeda, et siin isegi keskkoolinoorsugu on koondund ilmavaatelistel alusel. Austria „Saksarahvusest keskkooliõpilaste liit“ (Bund deutscher Mittelschüler), mida nime järele otsustades kergesti võiks pidada erapooletuks keskkorraldiseks, on enda ametlikult tunnistanud solidaarseks puhtkodanlise „kodukaitse“ liikumisega ega võta liikmeks kedagi, kes pole rahvuselt sakslane, sa-

muti keeldudes koostööst kõigi orgidega, kellel vähegi juures sotsialistlikku lõhna (m. s. isegi Pan-Euroopa liiduga!). „Sotsialistlikkude keskkooliõpilaste liit“ (Bund sozialistischer Mittelschüler), nagu juba nimestki näha, seisab kindlal ilmavaatelistel alusel ja ligidases kontaktis (kuigi mitte alluvusvahekorras) samanimelise parteiga. Pääle nende kahe tähtsama ja liikmete arvult suurema org-i¹) eksisteerib veel „Juudi soost keskkooliõpilaste liit“, kuna katoliiklased oma mõtteosalised keskkooliõpilased on koon-dand üldisesse „katoliiklik-saksa noorsooliitu“ (Reichsbund der katholisch-deutschen Jugend), milline töötab kontaktis Ausria suurima parempoolse erakonnaga — kristlik-sotsiaalse parteiga. Olgu möödaminnes tähendeti, et peaaegu analoogilisesse rühmitusisse on jagunenud ka üliõpilasnoorsugu ja noored väljaspool kooli.

Selline seisukord sunnib küsima, kuis sobib see „poliitika kooli mittetoomise“ põhimõttega, millise üldiselt omaks võtnud ka Austria koolipoliitika. Kindel on, et nagu mujal mail, nii ka Austrias hulk pedagooge, isegi sotsialistlikule leeris, on seesugune noorsoo poliitilise killunemise vastu, kuid tõsile nähtavasti on pannud enese nii tugevasti maksuma, et hariduspoliitiline keskorgan — haridusministerium, milline, nagu kogu keskvalitsus viimase 7—8 a. jooksul, olnud tagurlis-kodanlikkude ringkondade juhtida, pole sõandand tulla välja poliitiliste õpilasorgide keeluga. Kuid ka pedagoogilises teoorias ikka enam hakkab tulema kuuldavale hääli, mis kahtlevad, kas üldse saab olla juttu erapooletust kasvatuses. Kui usulises kasvatuses peaaegu kõikjal on asunud konfessionaalsele alusele, kas ei tule sel-

Kumbki neist koosneb otsekohe üksikisikuist, jagunedes kohapääälsetesse osakondadesse (nii siis mitte nagu meil E. K. Keskl. ja E. N. Karskusl., millised koosnesid iseseisvaist ja erisihilistest kohalistist ühinguist). Esimese hääle-kandjaks on „Der deutsche Mittelschüler“, teise — „Der Schulkampf“.

lest teha järeldusi ka teiste ilmavaatelistel erisuundade suhtes? Loomulikult ei kuulu selle nii keerulise ja alles läbitõotamatu küsimuse lahtirullimine selle ajakirja veergudele. Küsimust mitte küllalt põhjalikult tundes ei sõanda ma võtta enda otsustada isegi seda, kas see tee, mida mööda on läind noorsooliikumine siin sellel maal, on õige või väär; ühes mu veendumus siin siiski on tugevnend: Eesti noorsugu vajab enam vabadust seisukohavõtuks ühiskondlik-poliitilisteski ja muis ilmavaatelistel küsimusis ja ta ise peab neile suhtuma suurema intensiivsuse ja tõtõsidusega, kui tavalisti seni. Vastuväide, et selleks on vaja enam teadmisi ja suuremat elukogemust, kui omab keskkooliealine noorur, ei pea paika juba seepärast, et igas ilmavaatelistel seisukohavõtus (nagu väärtusotsustus üldse) pole esmajärguliselt möödun-andvad mitte teadmised, vaid tunded ja mitmesugused irratsioonalsed tegurid, mis noorurigi juures juba enam vähem välja kujunenud. Kõiki ilmavaatelistel teooriaid võrdse häätahtlikkusega tundma õppides võime kujuneda küll hääks teoreetikuks, ent usklikuks (laiemas mõttes) inimeseks, kes omast veendumusest tunneb sügavat rahuldust ja selle eest valmis on minema läbi tulest ja veest, peaaegu mitte kunagi. Nii nagu ükskõik millise õppeaine parimini omandame sellesse loovalt sisse elades, nii ka ilmavaateline kujunemine eeldab võimalusi ja julgust iseseisvalt seisukohti võtta ja neid seisukohti enda elus (vastavalt selle üldisele kandejõule) rakendada. Nii nagu igaüks oma s kutses suurimat asjatundmist ja põhjalikkust taotledes teenib paremini ühiskonda, nii oodetakse ka tulevase maailma müüri-seppadelt mitte blaseerund „kõigimõistmist ja kõigiandestamist“, vaid innustund võitlust oma aate, oma tõekstuntud ilmavaate eest, kusjuures see võitlus on seda kõrgem ja ilusam, mida õilsamad ta sõjariistad.

Viinis, 6. jaan. 1930.

Johannes Barbarusest,

tema 40-da sünnipäeva möödumise puhul.

Johannes Barbarus (kodanlise nimega Vares) on sündinud 12. jaan. 1890. a. (u. k. järele) Viljandi maakonnas Heimtali vallas Kiisa talus.

Keskhariduse omandas ta Pärnu gümnaasiumis. Selle järele õppis 1910—1914 Kiievi ülikoolis arstiteadust.

Johannes Barbarus.

1914—1917 oli Venemaal sõjaväearstiks. Kuid enne Saksa okupatsiooni siirdus kodumaale. Ja 1919—1921 teotses vanema arstina Eesti sõjaväes. Pärast seda praktiseerind tänaseni närvi- ja sihehaiguste eraarstina Pärnus.

Belletristika alal debüteeris ta 1910 ajakirja „Noor-Eesti“ esimeses (jaanuari) nr.-is¹⁾ luuletustega: „Kevadel“, „Sügisel“ ja „Igatsus“. Esimese neist, mis teiste mainitute seas on valmivad nähtavasti juba keskkooli põlves²⁾, on Gustav Suits avaldand ka oma uemate luuletajate värsipõimikus „Eesti nüüdislühirika“³⁾ (ilm. 1929. a.).

Esimene luuletuskogu „Fata-Morgana“ väljus tal aga alles 1918. a. trükist. Sellele järgnesid: „Inimene ja sfinks“ (1919), „Katast-

¹⁾ lk. 78—79.

²⁾ Nimelt lausub autor „Kolmnurga“ „Eel-sõna“ (lk. 7): „...Fata-Morgana“ ekspromtidega (gümnaasiumi õpilasena) 1910. a. algades...“

³⁾ lk. 139.

roofid“ (1920), „Vahekorrad“ (1922), „Geomeetiline inimene“ (1924) ja „Multiplitseerit inimene“ (1927). Pääle nende ilmus 1921. a. valikkogu (kolmest esimesest luuletuskogust) „Kolmnurk“. Ilmumas on värssidekogu „Maailm on lahti“¹⁾.

Barbaruse võrdlemisi ulatuslikuks paisund luuleloomingu evib hoopis erisuguse koha me viimase-aja lühirikas. Seda väitis Fr. Tuglas juba 1923. a., kui ta lausus: „Barbaruse luulelaad on kindla omapärase ilmega ja esitab üht poolt meie lühirika arenemisest. See on luuletaja, kel „vaim on rusikan, kui parabellum laet“, nagu ta ise ütleb („Eesti kirjandus 1922“, „Loomingus“ 1923 nr. 1, lk. 61). Ühtlasi avastab Tuglase väljendi viimne pool osatet eripärasuse sisu, määrab selle lähemalt. —

Barbaruse luule on enne kõike d ü n a m i l i n e. See pole mitte niivõrt staatiline mina-elamusis kaevlemine, kui just v o i m a s a j a g a j a e l u g a k a a s a t o r m a m i n e. Ja Kärner sõnub Barbaruse „Multiplitseerit inimese“ puhul: „Barbaruse värss — see on kärsik, ruttav, ühest julgust rabavast võrdlusest ja pildist teise kihutav, jõuetust ning kahvatust hülgav ja tallav“ („Eesti luule 1927“, „Loomingus“ 1928 nr. 3, lk. 265). Barbaruse stroofes t u n g l e b m e h i n e j a a k t i i v n e e l u t u n n e. Neis kajastub k a a s a e g. Oma luule põhilmet karakteriseerib vast parimini Barbarus ise, kui ta modernist Prantsuse luulest kirjutades järgmiselt väljendub: „Käesoleva aja lühirika refleksi on kosmilise ulatusega; see ei ole sügisviivuli kaebav soolo, mida kuuleme, vaid mürtsuv kevadeorkester“ ja „modern kirjandus väljendab käesoleva aja karakterlikke tunnuseid — on epooigi kajastaja, modern kirjanduses tunneme tänapäeva tukset, palavikulist elurütmi — selles peegeldub aja järgu välimine ja sisemine ilme“ („Pilk Prantsuse moderni lühirikasse“, „Loomingus“ 1925 nr. 8, lk. 642).

Kuid Barbaruse värssid — nagu ka eeltoodust järgneb — pole mitte üksnes edasitõtlevad, vaid ka j o u l i s e d. Tarmukuse poolest leiab Barbarus enesele vaevalt Eesti lühirikute peres võistlejaid.

„Energiaküllusega seltsib j u l g u s, mis hoovab meile vastu igast kirjaniku tootest ja leiab mõjuka tihenduse „Katastroofide“ epiloogi sõnus: „Inimene, vaata elule näkku, hirmsale, armsale!“ Üpris sageli

¹⁾ Võib olla, et see on siis juba ilmud, kui need read lugeja kätte jõuavad.

avaldub tähendet julgus trotsi ja protestina tänapäeva sotsiaalsete pahede ja kultuurelu viriluste vastu. Sellesse kategooriasse kuulub ka enamik ta n. n. „rõvedaid“ laule, mille aine on hangitud ühiskondliku elu müdapäiseist.

Kuid arvustades elu varjukülgi, ei muutu Barbarus haletsejaks pessimistiks ega lootusetuks ilmapõlguriks. Ei, Barbaruse luule on ja jääb elujaatavaks¹⁾. Ta ise iseloomustab enmast luuletuses „Autoportree“²⁾:

„Kaks silma
merirohelist — pärani pupillidega
optimistlikelt sööstuvad ilma
pilkude tulilillidega.”

Ja teisel³⁾ väidab ta: „Meie, luuletajad, peame kõigepäält olema utopistid, meil ei tohi olla sadamat, kus meie lausuda võiksime, — meie reis on lõpnud, — ei!” elu on Barbarusele suurim väärtus.

Ent ta luule ei hingestu üksnes eluiahast, vaid kannab eneses ka tuleviku ilma idusid. *Vita nova* — see on Barbaruse lemmikmotiiv. Ja nü leiutab ta järgmisis sõnus

¹⁾ Üksnes „Katastroofides“ näib olevat mõjule pääsnud lootusetuse tunne ja pessimistlik meeolu.

²⁾ „Geomeetriline inimene“, lk. 18.

³⁾ „Vaba Sõna“ 1914, nr. 3, lk. 108 (artiklis „Estetiline käärimine“).

oma luuletaja missiooni: „Kõik ajamur-rangud on vaimliste ylesleidjate saavutused olnud; maailma urvestsünniks ette valmistada — see on vaimutöölise suurim ylesanne” („Pyyetest vaimlise internatsionaali poole“, „Tarapita“ nr. 5, lk. 133).

Pärdudes nende põgusate sisuliste märkmetega (millega pole suudetud kaugeltki mitte avastada Barbaruse luule olemus, päälegi kui — tarvitades taas kirjaniku enese sõnu¹⁾ — „tõsine luule on peaaegu seletamatu, ja kui ta on seletatud, siis ei ole ta enam luule”), tähendan Barbaruse väljendusviisi kohta ainult niipalju, et see on hoogus, rabav, üllatusterikas, vaimukusest sädelev, võrdlusist, metafoorest ning epiteedest küllastund, sagedaste algupäraste võtetega, rütmiline ja pea alati rümitud. Barbaruse „Geomeetriline inimene” ja „Multiplitseerit inimene” aga moodustavad Eesti luule vormilises edenemises päris eripäätükid.

Igatahes jätab Barbaruse senise luuletoodangu vormi-, vaimu- ja tundeilm meid huviga ootama tema järgmisi kirjanduslikke eneseavaldusi. „Ja kuna luuletaja on alles täies meheas ning parimas loomisjõus, siis võib ta valmistada kirjandus-sõbrule veel rohkesti rõõmsaid üllatusi.

¹⁾ „Vaba Sõna“ 1914, nr. 6, lk. 201 (artiklis „Luule kui askus (nõiastus)“).

Johannes Barbarus.

Multiplitseerit keskpäev.

Iga inimene kannab oman südamen päikest,
tähendab:

päikseid rohkem kui üks,
päike südameile korrat,
päike inimesen paljundet.

Vaatke!

tulikerad tõusvad zeniiti

igast taevast, igast kaarest,

igal inimesel tükikene taevast,
tükk laotust poeedilgi lõigat, —

tähendab:

taevaid rohkem kui üks,
igal taeval omad pilved, oma jumal,
jumal inimese näo järel lood:
raukvalge, must, kollane, verev,
jumal-inimene maa pääle tood,
jumal silmaga näha,
jumal käega katsu,
raasse värviline looja:
püha vaim.

Ka poeet kannab südamen midagi,
see midagi vahel rohkem kui kõik, —
kujund keskpäeva päiksega riietat:
põlev kibuvitsa põõsas,
mis põleb, — ei põle siiski ära,
kuni jalge all muld,
keskel igaviku idu,
ülal mõtete värviline vikerkaar.

Ja südamen:

igaveseks alla tood,
kõigi rahvaste, raasside ainus:
veripunane looja — majesteet.

Autori lahke looga kogust „Multiplitseerit inimene“.

„Kevadikule“ kirjutand prof. GUSTAV SUITS.

Teooriat noorte novellivõitluse jaoks.

Novell, ühtjaksu loetav lühike uudisjutt, nõuab põhjuslik-ajaliselt kokkurusutud faabulat.

Kui teie olete lugend mõnda jutustusvisandit, kus paarile leheküljele oli püütud mahutada kogu inimsaatus, noorpõlvest vanaduseni, siis ei olnud see mitte novell. See ei olnud ka mitte novellett. Oma katkeliste ja hüpeliste ajahaaretega jäi see nimelt visandiks, millegi suurema täidesaatmatus kavandiks (Juh. Liiva „Punasoo Mari“).

Või kui teie olete lugend mõnda väikesemasse raamatusse mahutat jutustust, mis oma ülesandeks oli võtnud päätegelase eluloo lükkimise aastast aastasse, siis ei täitnud ka see — võib-olla novellikis nimetat — teos ehtsa novellikunsti nõudeid. See oli pigemini kangujäänd romaan kui novell. See oli lihtsalt jutustus (M. Metsanurga „Epp“).

Taidu ja targu arendet uudisjutt otsib ikka pinevat eluloiget, leiab meeleldi üllatuslikke vastolusid. Ehtkunstiline novell keskendab oma mänguosaliste vastandlikud tegevus- ja karaktermotiivid lühiajaliseks etenduseks. Faabula sõlmimine võib küll sissejuhatet olla motiveerimiseks vajaliste vihjetega pääja kõrvalosalistegi celloost. Varasemaid eeldisi on ehk omajagu põhjust lülida otsustava sündmuse käiku. Aga see põhjuslik-ajaliselt tingitud sündmus-

kompleks ise moodustab novelli ühtluse tegevusruumi enam või vähem esiletõstet taustal.

Takistuv armastus sõlmitud situatsioonide lähedas üksteisele järgnevuses, tihedalt põimitud vabaõhuliste looduselamustega — nii näis novelli huvitavus selgivat kord noorele Fr. Tuglasele, kui ta kirjutas oma „Toome helbed“, oma „Suveöö armastuse“.

Sellega ei taha ma muidugi mitte ütelda: tänapäevane katsetaja novelli alal kirjutagu nagu noor Tuglas! Veel vähem saaksin ütelda: tehke kergeltvestlevat janti nagu noor Nalja-Vilde! Mingi eelkäijate meisternovellidekski valmind oskus, mingi taidurlikult tagatud vastandmotiivide võte ärgu asendagu uue algaja ürituses ta oma elamusehtsust, ta kujutusvõimete algupära. Aga tõeliselt läbielatud sündmuse lihtsast jutustusest-teatlusest ei ole novelli kunstikavatsuseks siiski mitte küllalt. Kirjanduslikult kogemustelt õppimatu asajaarmastus saab novellistikas vaevalt võistelda teadumustahtelise andega.

Noored asjaarmastajad teeksid hästi, kui nad seda tähele paneksid. Igatahes on novell oma ülesehituselt nõudlikumaid väike-eevilisi kirjandusliike. Selles peaks teadlik ja tahtlik oldama.

Kunstikavatsusliku novelli ühte erilist tunnust tahaksin siin veel alla kriiputada. Kui põhjuslik-ajaliselt kokku-

surutud tegevuse ja vastutegevuse (vastupanu) mäng mitte ei teritaks leidlikuks lõpplahenduseks, siis jääks kitsapiirne jutustuspinge ilma oma mõjukaimast uudisvahendist ja oma ilmekaimast ootamatusmärgist. Ametioskuses edenedes prosaistele ei ole seepärast ka eesti kirjanduses enam teadmatu:

Novelli kirjutades valmista ette leidlikku lõpplahendust! Selle saavutamiseks kõlbab aimamatu tegelase avatlemine väärvõimalustegi paistesse. Välgab tegelase illusiooni paljastava

viimase jutustuskäänuga ühtlasi seni poolpeitu jäänd jutustaja ideoloogiline terav ots, siin on see vaimukas punkt-paneek. Nii võib kogu novell äkilises lõppvalgustuses lugejale hästi sööbida. sellist taidurlikku tagakaalu omavad meil Ed. Vilde küpsemas eas loodud novellistlikud „Jutustused“. Ka A. Kivika „Punane ja valge“ tabab märki.

Võistelgu noorist, kes kutset tunneb vähemalt isekeskiseks võimete ja oskuste turniiriks. Lohakus, andekaski, novellikunstis ei päri võitu.

„Kevadikule“ kirjutand Ühistegelise Liidu sekr. J. JAANUSSON

Noored, tulge ja tehke ühistegevus ilusamaks ning viljakamaks.

Opilaste kooperatiivid tähtsaks õppe- ja kasvatustöö vahendiks.

Ühistegevus tarvitab selge ja kindla mõtlemisega ning kindla ja hea iseloomuga naisi ja mehi, kes suudavad teostada ühistegevuse kõrgeid sihte ja anda neile reaalse kujud. Ühistegevus vajab ühtlasi sügavaid vaimlise töö tegijaid ja visasid praktiliste ülesannete sooritajaid.

Suur ja aukartust äratav töö on juba ühistegevuse alal ära tehtud. — Tuhanded ühinged seisavad meie kodanikkude teenistuses, aidates parandada nende tulunduslikku seisukorda ning rahuldada niihästi majanduslikke kui ka vaimlisi nõudeid. Ühistegevus on kujunenud meieaja huvitavamaks ja tugevamaks massiliseks liikumiseks. Ainult enam nooruslikku jõudu ja vaimustust ning värskust oleks vaja, et selle liikumise jõud veelgi tugevneks.

Neid vaimustet ja armsaid töökaaslasid ootame noorte seast, sest nende päralt on ju ühistegevuse tulevik. Mida suurema hoo ja innuga noored ühistegelisele tööpõllule asuvad, seda ilusamaks ja viljakamaks see muutub.

Kuis saada aga tubliks ja heaks ühistegelaseks?

Selleks on muidugi palju võimalusi. Ent siinkohal peatume vaid õpilaste ühistegevusel ja vaatame selle avaldumisvormi — õpilaste kooperatiive.

Õpilaste kooperatiivid on tekkind alles hilisemal ajal. Nende sihiks on tutvustada õpilasi ühistegeliste põhimõtetega ja tegeliku töö viisidega. Ja nende abil võimaldub õpilasil kiirelt ning õigeaks ajaks hankida häid ja kohaseid koolitarbeid. Eriti tarvilikud on nad maal, kus puuduvad ligiduses kauplused või viimased võistluse puudusel müüvad kõrge hinnaga sageli koguni halba kaupa.

Õpilased, kes võtavad osa kooperatiivide tegevusest, kogevad arvepidamises, kauba hindamise ja arvestuse alal ning õpivad rahaga korralikult ümber käima ja saavad seega väga häa ettevalmistuse tegelikku ellu astumiseks.

Peale muu annavad kooperatiivid eduka tegevuse puhul korralikke ülejääke, mida saab osaliselt kasutada õpilaste ühisalgatuste toetamiseks (spordivahendite muretsemiseks, õppereiside korraldamiseks, raamatukogu täiendamiseks etc.).

Kuis organiseerida õpilaste kooperatiive ja korraldada nende asjaajamist, selle kohta on E. Ü. Liidu kirjastusel ilmud väike brošüür — „Õpilaste kooperatiivid“. Ka „Kevadiku“ toimetis on luband edaspidi neid küsimusi lähemalt käsitleda, mis on igatahes väga tänuväärne.

Meil Eestis on praegu teotsemas enam kui sajas koolis õpilaste kooperatiivid, neist enamus keskkooles. Nende töö tulemused on kohati väga head. Ja korraliku asjaajamise junres

ei saa see teisiti ollagi. Jääb vaid soovida: arenegu ja kosugu õpilaste kooperatiivid õiges sihis edasi ja leidku teed ning sooja vastuvõttu igas koolis!

Gustav Ollik 60. aastane.

Hiljuti möödus Eesti koolivalitsuse juhi G. Olliku 60-nes sünnipäev.

Gustav Ollik.

Noorkarsklasil on olnud oma aatetöös väga sageli ka kokkupuuteid hra. Ollikuga. Ja alati on ta suhtunud meie ettevõtteisse häätahlikult ja kaasaaitavalt ning soodustand kõigiti nende kordaminekut.

Ütleme talle nüüd südamlikke tervitusi ja parimaid õnnitlusi. Ühtlasi soovime, et võiksime veel palju, palju aastaid töötada tema noortesõbralikkuse päiksepaistes.

* * *

Gustav Ollik sündis 25. dets. 1869. a. Läänemaal Võnnu vallas põllumehe pojana.

Alghariduse sai Võnnu valla- ja Haapsalu algkoolis.

1887. a. astus Tartu Õpetajate Seminari, mille kursuse lõpetas 1890. a. algkooliõpetaja kutsega.

Selle järele töötas 1890—1895 abi-kooliõpetajana Viljandi linnakoolis.

1895—1898 õppis Ollik Peterburgi õpetajate Instituudis, kus omandas linnakooliõpetaja kutse.

1898—1910 teotses Tallinna algkooles koolijuhatajana ning õpetajana.

1910. a. valiti Ollik Tallinna linna realkooli õpetajaks — sääl täitis ta ka ajuti-selt inspektori kohuseid.

1919. a. määrati Ollik Tallinna linna-koolinõunikuks.

Sellelt kohalt kutsuti ta 1921. a. 1. veebr. Haridusministeertumi kooliosakonna juhatajaks. Tähendet ajast alates kuni tänaseni on Ollik töötand meie koolielu juhina — 1. aprillist 1927. a. Riigikoolivalitsuse direktorina ja 1. juulist 1929. a. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse direktorina.

„Kevadikule“ kirjutand dir. JAAN ROOS.

Noorsoo tegelaste kursus Tartus aasta vahetusel.

Kus on energiat, sääl peab seda kasulikult ka tööle rakendama, muidu läheb ta kasutult kaduma või mis veel pahem, tarvitetakse ära kahjulikuks otsarbeits. Noorsool on palju energiat ja kasvatajate ja noorte eneste ülesanne seisab selles, et seda energiat kasulikule

ja loovale tööle rakendada. Noorteenergia ei tohi seista kasutamata, ega siirduda kahjulikku ega vale suunda. See oleks suur õnnetus. Noorte aktiivsust oma energia kasuliku kasutamise suhtes tuleb aina tervitada. Seda tuleb pooldada igapidi ja sellele igal pool

ja alati kaasa aidata. Noorte energia kasutamine sündigu nende isetegevuse kaudu. Isetegevus on see nõiduslik vahend, mis loob töördõmu ja elurõõmu, loob võimsa, elurõõmsa ja töötahtelise noorsoo, muidugi siis, kui see isetegevus on juhitud õigesse suunda. Isetegevuses terituvad mõtted, soojenduvad tunded, tugevneb tahe, tiivustub fantaasia ja saabuvad kogemused. Noorte isetegevus on nende vajaline eelelukool. Läbi teind selle eelelukooli, võivad nad tulemusrikkalt teetseda tuleviku ühiskonnas.

asjaajamine ja rakendusraamatud, koosolekute juhatamine, õpiringide korraldamine, töö kirjandusringes ja ringes üldse jne. Need ei ole mitte eluvõõrad teoreetilised probleemid, vaid praktilised küsimused, mis iga-päevase eluga kõige ligemas ühendes seisavad.

Aga mitte ükski käsitletav küsimus ei olnud huvitav ja elulised, vaid ka, samuti huvitav oli see, millise huvi ja innuga noored võtsid osa sest kursusest. 5 päeva varahommikust hilja õhtuni kuulati hoolega loenguid ja

Tartu Tütarlaste Gümnaasium, kus peeti E. N. K. IV noorsootegelaste kursust.

Üks sellistest isetegevuse avaldusist oli ka noorsoo tegelaste kursus, mis toimus Tartu tütarlaste gümnaasiumi ruumes 28. detsembrist 1928 kuni 1. jaan. 1930 E. Noorsoo Karskuliidu korraldusel ja kuhu oli kokku tulnud koolinoorsoo esindajaid üle maa. Olgu kohe öeldud, et see kursus läks hästi korda, täitis kõigiti oma ülesande ja jättis igapidi meeldiva mulje, seda pean kui kursuse vastutav juhataja otsekohe nentima. Kursuse kava oli nii hästi koostet, et säälsid leidsid käsitlemist ja lahendust paljud nii elulised ja vajalised küsimused ja probleemid, nagu noorsooliikumise alused, deklamatsiooni ja kõnekunsti algused,

löödi isetegevuslikult sekka, kui olid vaidlused ja läbirääkimised. Näis, et noori oli kandmas siin puhas aade ja otsiv vaim.

Ärgu arvatagu, et see oli kitsas karskuse kursus, ei, see oli igakülgne noorsoo kursus. Ka loengud olid sisukad ja huvitavad, nii et ka ses suhtes õnnestus kursus.

Kursuse kestes olid ka mitmed omavahelised õhtud. Eriti meeoleolu- ja elamusrikkaks muutus vanaaasta ärasaatmine ja uue vastuvõtmine Tartu tütarlaste gümnaasiumis. Sel õhtul näis, et noored otse põlesid elu- ja aate- ja tundetules. Selline vahenditu elurõõm ja puhas vaimustus tagab, et noo-

red oskavad hinnata nooruse tõsist väärtust ja sisu.

Uueaasta esimesel päeval lõppes kursus. See lõpp pani veel kogu sellele töö- ja iluelamusele krooni pähe. See oli ilus aasta algus. Kestku see elutempo nii vägevalt kogu aasta. Vä-

hemalt see osa noorsoost, kes oli mainitud kursusel, näitas, et ta seisab oma ülesannete kõrgusel. Sellised noored võivad kindlasti eluliste ja väärtuslike isikutena seista kord tulevases ühiskonnas juhtival kohal.

Aleksander Küngi

lahkumise puhul „Kev.“ toimetaja ja E. N. K-liidu pääsekretäri kohalt.

Kui noorkarsklaste otsekoheselt tööpõlult lahkuvad sellised juhid, kui Aleksander Küng, siis ei saa jääda ükskõikseks isegi nii kauge maa taga olija, kui allakirjutanu praegu, vaid otse spontaanselt käsi haarab sulepää, et lahkujat enne kõike tänada selle eest, mis ta meile on an-

Aleksander Küng.

nud ja paari joonega iseloomustada seda andi. Vaevalt suudaks seda keegi teine teha paremini, kui see, kes 1½ aastat A. Küngiga kõige intensiivsemalt koos töötades on vist küll sügavamale kui teised, suutnud tungida ta mitte just lihtsa ehitusega hingelaadi.

Võin tunnistada otsekoheselt: kõige nende aastate jooksul, (neid saab varsti tosin) mil mul võimalus olnud eesti noor-

sooliikumises ühel või teisel kohal teotseda, olen leidnud väärtuslikumad töö- ja aatekaaslased just kadund Nigulas Käbina ja A. Küngi isikuks.

Kes noorsooliikumise juhtide kohal tahaksid näha kantseleiametniku kõigi voo- rustega varustet pedante, loevad eksituseks harva sellele tasapinnale laskund A. K. asetamise pääsekretäriks, nii suures ja komplitseeritud tegevusega org-is, kui E. N. K. (võib olla kahetseb seda ka A. K. ise), kuid kui tunnustada, et iga liikumise juhtimine (E. N. K. pääsekret. pole ainult sekretär, vaid suurel määral siiski ka juht) vajab enne kõike avarat pilku, initsiatiivi, kiiret kohanemisvõimet ja esinemis- oskust, siis vaevalt saab salata, et A. K. oli mees omal kohal. Mäletan selgesti, millises seisukorras A. K. liidu asjaajamise 1927. a. alul üle võttis ja kuigi ma ei tea täpselt, millises seisukorras ta selle nüüd, 2. a. pärast üle andis, tean ma ometi, et liidu üldine seisukord selle aja jooksul on paranend märksa ja seda mitte just viimses järjekorras tänu A. K.-le, kes andus oma tööle täie hingega. Mis A. K. pääsekret. ja „Kevadiku“ toimetaja kohal tegi eriti väärtuslikus, on ta seltskondlik vilumus ja esinemisoskus, mis suu- resti aitas purustada nii levind „muisten- dit“ karsklaste kohmakusest (eks muisten- deilgi muidugi ole omad tekkimispõhjused!

Tõsi küll — 2. a. on liig lühikene aeg, et selle puhul eriliselt juubeldada, seda enam, et A. K. me tööpõlult loodetavasti pole lahkunud jäädavalt, kuid antud korral A. K.-le see aeg on olnud küllalt pikk, et enda nimele luua selline koht me noor- soo karskusliikumise ajaloos, et sellest siinkohal ilma liialdamata võib teha juttu.

A. Elango.

Esimesest deklamatsioonivõistlusest.

Üldmulje kõnesolevast deklamatsioonivõistlusest ei olnud kahjuks mitte just kõige rõõmustavam.

Kõigepäält oli osavõtjaid suhteliselt äärmiselt vähe — kõigest seitse isikut, kuna muidu kursusist osavõtjaid oli üle sajaviiekümne. See ei anna tunnistust väga suurest huvist deklamatsioonikunsti vastu, mida m. s. suure innuga harrastetakse Soomes — kui nimetada ainult lähemaid naabreid.

Teiseks ei olnud ükski võistlejaist heaks arvanud vabal valikul ettekantavat pala pähe õppida — seegi on kahjuks sellistel puhkudel meil Eestis peaaegu kõikjal harilik nähe. Ometi tuleks vähemalt tulevikus sinna poole püüda, et deklamatsiooni mitte lehelt maha lugeda — on ju palju parem temasse süveneda, kui ta on pääs. (Siis peab ta endastmõistetavalt täitsa pääs olema.)

Kolmandaks oli nii mõnigi omale valind liig raske pala — seda peab ütleva ka auhinnaasaajate kohta, olguigi et need — iseäranis mõlemad esimese auhinna kroonitud — said nendega võrdlemisi väga hästi hakkama. Liig pikki palasid, eriti veel proosas, nagu näit. katkend „Seitsmest vennast“, ei maksaks ka võtta. Nad on väsitavad nii ettekandjale kui ka publikule ja neid peab juba eeskujulikult ette kandma, et nad pääseksid mõjule.

Sellelega siis oleksid tuleviku kohta järgmised soovid: deklamatsioonivõistlusel olgu va-

balt valitavad palad mitte liig pikad, jõukohased ja hästi pähe õpitud. Siis võib mõju olla senisega võrreldes mitmekordne.

Tamara Kukk.

LINDA LEEMAN.

Noorte deklamatsioonivõistlusest.

Oli huvitav kuulda esimest deklamatsioonivõistlust Eestis, sest selle kunsti harrastus on meil teatavasti vähene, ka noorsooseaski, kuigi noorsool muidu on rohkesti silmapaistvaid saavutusi, näit. spordi ja muude võistluste alal. Meil esinevad deklameerijaina harilikult näitlejad (needki harva) ja noored oma koolipidudel, pole aga ühtki iseseisvat sellealalist kunstnikku, kes võiks täita näit. üksi kogu deklamatsiooni-õhtu mitmekesise eeskava.

Olen kuulnud selliseid iseseisvaid deklamatsiooni-õhtuid Soomes (kus deklamatsioon on leidnud õige laialdast viljelemist), ja mõnest neist on jäänd unustamatuid elamusi, näit. Eino Leino õhtust, kus Eino Leino luule elevus alles õige tõlgitsuse kaudu pääsis tõesti kõikihaaravalt mõjule. Soomes on deklamatsiooni jaoks ülikooli juures koguni eripetool ja selle mõju kaudu harrastab ka säälnu koolinoorsugu deklamatsiooni enam kui meil.

Naastes Noorsoo Karskusliidu poolt korraldet deklamatsioonivõistlusele pole imestatavat, et see esimese pääsukesena kujunes üsna ju-

huslikuks. Kuna siinkohal pole võimalik süveneda üksikasjusse, juhin esijoones tähelepanu kõikide esinejate juures esinend üldisele eksitavale puudusele, nimelt liigsele raamatuse rippumisele. Võistluseks ei oleks pidand valima mitte väga pikki palasid, ja need esitama pääst, nii et deklameerija oleks saand olla ise vabam ning panna enam rõhku miimikale, liigutusile jne. Alaline silmade raamatuse hoidmine ei võimalda mingit kontakti publikuga ja ettekande loomulikkus ning hoog läheb seetõttu üldse kaduma. Vähesegi vaevanagemise juures oleksid võind kõik võistlejad oma palad pääst esitada ja seega suurema mõju saavutada.

Mõlema esimese auhinna saaja juures oli märgata, et nad olid võtnud oma katse tõsiselt. Tamara Kukk Kreutzvaldi „Laul“ oli päris häa. Lüüriline meeleolu leidis sobiva tõlgitsuse. Ent teine pala E. A. Poe-st oli noore deklameerija kohta raskevõitu. Kukul igatahes eeldusi deklameerimiseks on. Päälegi oli ta vaba igasugusest poosist. Võib soovitada talle ainult kõnesolevate võimete edasiarendamist.

Paul Vihalem.

Paul Vihalem oli esimene ja viimane deklameerija, kes vähemalt ühe pala — Kreutzvaldi „Laulu“ — esitas pääst. See mõjus hästi ja jättis mulje, et luuletis on läbi töötet. Esineja seisakki oli vaba ja hää l sümpaatlik. Vast enam lüürilisust oleks soovind esimese luuletise juures. Deklameerijal näis olevat tublisti sappi, mispärast ta osutus kohaseks ette kandma Joh. Schütz'i „Leid, rist, inimene“. Kuid võistlusnumbrina polnud see valik õnnestunud. Liig pikk. Sellest tingituna deklameerija paratamatult süvenes raamatusse, mistõttu vähenes üldmõju. Deklameerijal on aga kahtlematu võimeid. Arendagu vaid neid.

Teisist deklameerijaist ei oska kedagi eriti välja tõsta, kuna nad kõik olid kaunis algelised. III. aubinna saajal Harald Pellol oli Kreutzvaldi „Laulus“ vähe hinge ja Suitsu „Noorte laulus“ võeti mingi õudselt võõras, madal toon, mis sinna ei sobind.

Üldiselt on meeldiv, et üksteise ergutuseks korraldetakse selliseid võistlusi. Kuid neid peaks võetama tõsisemalt, siis pakuvad need midagi ja mõjuvad arendavalt.

ILMAR REBANE, Tallinnast.

Tartu muljeid ja meeolusid.

Rong paiskas mu öisesse Tartu, külma ja lumisesse. Väike ja vaikne ülikoolilinn oli imeiliselt selge, ent jääne ja karge tänavuse sooja ja niiskega harjund päälinalasele.

Too vaikus ja piiratus tegi mu rahutumaks. Istusin hetkiti kohvikuis, külastasin „Vane-muiset“, jalutlesin Toomel ja tundsin teatud rahuldust alles kursuslaste tervikulises ja tööinnukas peres. Nüüd te küsite mu mälestusi — ent vaevalt teid huvitab see, kui räägiksin kõigest sellest. Kursusilt ja loenguilt need jäid samased kõigile, andes paljudele võrratumalt uut. Ei ma tahagi rääkida sellest, ei ma püüagi eristada üksikuid pilte ja isikuid. Mulle meenub nüüd — taas kaldund igapäeva askeldussi — mingi imelik kogupilt ja väriseb mõtteis härdalt ja õrnalt.

Ma ei läbe hakata tegema hinnanguid, ma ei läbe hakata otsima ebaõnnestunud momente ettevõttest. Ma ei kinnita, ei julge kinnitada, omi ridu absoluutseiks tõiguks (fakteks), ent mida teha, kui sel ajavahemikul need mõtted on läbistand aju ja olen näind, või ainult näha püüdnud, nende kehatust reaalsuses. Andesteta, kui need on võid olla seginend Pärnu pidustiste tunnelmatega.

Ei saa unustada teotahtest ülekeevat koju võitlusvalmeid seltsilisi, silmis ja näos naeratlemas töö energiat, noorus- ja ilmarõõm lä-

biseigi. Vanaaasta õhtul piduluaas ei tahtnud lõppeda noorusvärske joobumus, tundsime õnne oma mõtteleenu avarast ja süütumast puhtusest, uskusin siis ja usun praeguigi noorusentusiismi määratumat ja lõpmatumat jõudu, noorusjõu suurvee taandumatust.

Olen rahuldet kahekordselt, kuigi kursuste üldine tõsidus vaid harva muutus noorte seltskonna sundimatumaks naljateluks.

Vahest ongi nii häa: meie rühmituse loomulik ühtekuuluvuse tunne liidab meid ikka taas talviseil tööperioodil ja suviseil pidustisel, see tunne kahekordses seoses ongi aiva tugevam.

Eraldan möödunud ühised külastuskäigud ülikooli raamatukokku, Raadile ja viimse lahkumisõhtu, mis oli kantud kergest lahkumisvalust ja kurbusest. Oleme tänapäeval harjund kõike nägema vaid maski tagant, ent kaasvõitlejate avalikkus lahkumisõhtul üllatas mind.

Pean veel rääkima lahkumisest Tartust, mida täitnud soojad tuuled vahepääl oma pehmusega ja millest mälestused ei kahanend, vaid kasvasid aiva? —

Sirutan vaid käe ja tuksun ootuses. Suvi, vallandund rõõm ja peomeeleolu kannab meid peatselt taas kokku. Päevad ja noorus ei läbe püsida.

ALEKS. KAELAS, Viljandist.

Taas olime kord koos . . .

Meelestunumaid hetki.

Loen ksv! äsja saabund kirjast: „Ei unune . . . Tartu päevad“. Ei unune! Kuigi on

möödund juba mitu päeva ajast, mil tunde völdand sõit lahutas mu Taaralast, Taarala lõ-

busaist ksv! ksv! — siiski ei saa vältida nende hetkete meeletumist. Ja isegi õpiku juures istudes kangastuvad kinolindina „Tartu päevad“.

Kuis ootasin enne aega, mil pääseks välja siit Viljandi sumpund õhkkonnast — pääseks natukekski inimeste manul! Inimeste manu, sõprade manu! — see oli nagu mingi karje päästmise järele, kui sammusin jaama.

Tartu! Vastas tuttavad näod, sõbralikud käesurumised. Ja milline uus elu sigis perroonile, voolas säält linna, valgus ühiskortereisse.

Sellest hoolimata, et oli juba varane hommik, ei tahtnud kuidagi uinuda. Laul ürgus siit, paisus, taandus kõrvalruumigi — teisest nurgast ürgus taas uus... Ent aegäpidi jäi siiski vaiksemaks — ja kui oli ju aeg tõusmiseks, vaibus ka viimne „mohikaan“.

Esimesel hommikul tõusid kõik korralikult, teisel ka enam-vähem, kolmandal — mõned magasid juba lõunani. — Kauga sa ikka nii viisi vastu pead! Ja viimseil päevil tukkus nii mõnigi isegi loenguil, ent „kapata-pataka“ äratas sellise imelooma kohe. Räägiti ka, et ühel Viljandi ksv! olevat Ü. K. Ü. tutvumisõhtul pää vastu tooliäärt kolksand — vist ta siis ikka tukkus — aga ega me viljandlased muidu nii unised polnudki.

Ja kuis sa saadki unine olla sellises lõ-

busas seltskonnas, kui seda on noorkarsklaskond. Paljud veel praegugi kujutlevad karsklasi mingisuguste askeetidena — ent näinuks nad ÜKU tutvumisõhtut, uueaasta vastuvõttu ja lahkumisõhtut, siis minetanuks nad kohe sellise käsituse. Säält oli koos noori üle maa, paljud üksteisile tundmatud — aga otse imestama-panev, kui koduselt need õhtud möödusid. Kõik olid nagu ühe ema lapsed, ühe karske „Eesti Talu lapsed“.

Uueaasta vastuvõtt... Ma otse hurmusin nende nõidlikkude küünalde valgusel — ei tea isegi millest. See ülemeelikus, see noorusrõõm! — pole varem tõesti seda nii täielikult, nii puhtalt läbi eland. Kustumatu mälestus süüvis sellest mu meelde. „Ei unune... Tartu päevad!“

Ja siis varsti tuligi lahkumine — tagasi Viljandisse — looma uut seltskonda noorist, kes ei tarvita kunstlikke rohte selleks, et olla lõbus.

Vanemalt generatsioonilt saime kaasa hääkskiidu. — Kas ei sisaldund see pr. H. Põllu sõnus nüüdseil kursusel, kes ta veel Pärnus meile paljugi ette heitis?

Aga, noored aatekaaslased, me näeme varsti jälle üksteist — jaanipäeval ilusal Pühajärvel ja töötame Otepääl taas mõned päevad koos oma veenete kinnitamiseks.

MILDA SIITAN, Valgast.

Mälestusi Taaralinnast.

„Ehk õues küll vihm ja maru ja pilved, kuid rinnas paisub, voogab, leegib, toob palgele puna ja sära silma ja hinge elavat koidukulda...“ (Rein Tamm).

Elustuvad mälestused noorsootegelaste kursust.

Oli rõõm tervitada kaasvõitlejaid, kellega varem koos oldud, kas Paides, Pärnus või isegi Valgas — mu kodulinnas. Algas jälle ühiselt töötamine. Imekiirelt möödusid need päevad. Tundus imelikuna viimsel õhtul mõte, et homme: „Me latse nagu essind linnu, kik ilma laanen laiali...“ Kahju oli möödunud päevist, mis veedetud sõprade keskel. Aga säält omasin uusi teadmusi ja uut energiat, mida kodus oma kaasõdede seas võin kasutada. Kursusel tööteti hoolsasti, kuid meil olid ka endi puhkusajad. Meie puhkus seisis laulus, mängus ja muidugi väheses magamises. Nii töötades ja puhates jätsime jumalaga vanaaastaga ja

hüüdsime uuele „tere tulemast!“ Viimasest silmapilgust jäi mulle erilisel meelde pr. Põllu soov: „Ühendagu need käepigistused, mida ulatame uueaasta õnnesooviks üksteisele, kogu eluks.“ Ka mina soovin, et keegi ei lahkus meie seast.

Viimsel õhtul möödunud päevist mõeldes, kuulsin algatavat laulu: „Aeg kaob kiirelt...“ Lauldi kodureisi algavaile kaasvõitlejatele. Lahkus suurem osa kaasnoorist. Lõpuks tuli meiegi — valklaste — lahkumine. Sõitsime ühes Pärnu kaasvõitlejatega. Jaamas suruti veel viimast korda mahajääjate käsi ja hüüti: „Jällenagemiseni Otepääs“, siis järgnes rongivile ja algas sõit koju. Jäid maha sinised silmad ja punased põsed...

Need olid meeolurikkamad päevad. Nad jäävad püsima tingimata säravatena ja puhtatena.

Kroonika.

E. N. K.-liidu IV noorsootegelaste kursus

leidis aset möödunud jõuluvahelajal (28. detsembrist 1929 kuni 1. jaan. 1930) Tartus, T. Tütarl. Gümni. ruumes.

Kursuste vastutavaks juhatajaks oli direktor Jaan Roos ja tegelikuks juhatajaks üliõp. Al. Küng.

Ettenähtud kavas (vt. „Kev.“ nr. 3) tehti ainult vähesed muudatused. Pääle Al. Küngi luges ka Ilm. Tõnisson noorsooliikumist ja mag. Joh. Avavik tutvustas kursustasi keeleuendusliikumise ja selle programmiga.

Üldse loeti 35 tunni jooksul 17-nest aineist. Registreeritud osavõtjaid oli 159 (pääle nende juhulikud kuulaad). Enamik kursustasi oli väljaspoolt Tartut (Rakverest, Viljandist, Paidest, Pärnust, Tallinnast, Tõrvast, Valgast, Võrust, Haapsalust, Jõhvist, Põltsamaalt, Väike-Maarjast, Paldiskist, Tapalt jne.).

Vanaaasta õhtul oli teelaud, mis möödus üpris rõõmas meeleolus ning jättis kõigile üleva mulje (ligemalt kursustist vt. J. Roosi, I. Rebase, A. Kaelase ja M. Siitani kirjutisist).

E. N. K.-liidu VI asemikekogu koosolek

peeti 20. detsembri õhtul samus ruumes. Sellest võtsid osa 46 hääleõiguslikku esindajat 36 org-i poolt ja hulk E. N. K. kirjavahetajaid liikmeid ning päältkuulajaid.

Koosoleku avas liidu esimees Fr. Olup.

Koosoleku juhatusse valiti Fr. Olup (Tartust) ja I. Rebane (Tallinnast); sekretariaati: Ed. Treu (Tartust), S. Sika (Tartust) ja Al. Kaelas (Viljandist); mandaatkomisiooni: F. Huik (Tartust), M. Siitan (Valgast) ja L. Illisson (Tõrvast).

Uute liikmetena võeti vastu 11 org-i:

Kinniteti liidu juhatusse läinud-aastane tegevus.

Aktsepteeriti muutuseta endise liidu juhatusse poolt esitatud 1930. a. tegevuskava ja eelarve.

Valiti liidu uus juhatus koosseisus: Fr. Olup (45 h.), A. Meil (42 h.), Ed. Treu (41 h.), G. Kink (38 h.), H. Nisu (36 h.), H. Anderson (32 h.) ja M. Sarv (26 h.). Kandidaadeks jäid: P. Vihalem, L. Luksep, A. Mägi ja A. Lipstok. Revisjoni-komisjoni valiti: V. Ernits, E. Kubjas, H. Mäelo; kandidaadeks: G. Laja ja A. Reisman.

Koosolek oli väga asjalik ja haruldaselt üksmeelne. Päevakorras olevate küsimuste arutelu kandis üksteise mõistatahtmise soov. Pikem mõtetevahetus johtus „Kevadiku“ sisu

puhul, kusjuures koosolijate poolt sõnasteti 24 sooviavaldust mainitud ajakirja toimetusele.

Kui koosolek kell 0.05 4-tunnilise kestvuse järele lõppes, siis lahkusid kõik veendumusega, et noorsoo karskusliikumine on suutnud enesesse koguda meie noorsoo paremiku ja samum võimsalt võiduteed.

I noorte deklamatsioonivõistlus

toimus 1. jaanuri õhtul samuti. T. Tütarl. Gümni. ruumes. Osavõtjaid oli 7 (kõik väljaspoolt Tartut). Zürii koosseisus pr. A. Suits ja hra-d V. Mettus ning E. Kubjas tunnistas esimese auhinna väärilisiks Tamara Kuke (Valgast) ja Paul Vihalema (Paidest). Teine auhind jäi välja andmata. Kolmanda auhinna omandas Harald Pello (Väike-Maarjast) (ligemalt deklamatsioonivõistlusest V. Mettuse ja L. Leemani vastavais artiklites).

E. N. K. juhatus tegevusest.

E. N. K. VI asemikekogu poolt valitud juhatus jaotas omavahel ametid järgmiselt: Fr. Olup — esimees, H. Nisu — abiesimees ja raamatukoguhoidja, Ed. Treu — pääsekreter, G. Kink ja M. Sarv — sekretärid, H. Anderson — laekur ning A. Meil — arkivar.

Juhatus liikmete kõnetunnid määrati: esimel esmasp. ja neljap. kl. 2—3, pääsekreteril igal äripäeval kl. 1—1/23, raamatukoguhoidjal neljap. kl. 2—3.

Uus „Kevadiku“ toimetaja.

Uueks „Kevadiku“ toimetajaks valiti laekund A. Küngi asemele Fr. Olup.

Noorusjõud V.

Järgmise E. N. K. almanaki — „Noorusjõud“ V-da — toimetajaks valis juhatus liidu esimehe üliõp. Fr. Olupi. Aastaraamat kavatakse ilmutada võimalikult pea. See koosatakse tähe all: Enam filosoofilist kultuuril!

Liikmeteraamat.

1930. a. liikmeteraamatu koostajaks valiti liidu pääsekreter üliõp. Ed. Treu. Raamatilmuks sügissemestril ja sisaldaks valmiku seltskondlike mängu ühes vastava seletava sissejuhatusega. Seega tahetakse käesoleva aasta liikmeteraamatus taotella puhtpraktilisi eesmärke. Tahetakse abiks olla noorsookarsk-lasile koosviibimis-õhtute seltskondliku osa sisustamisel.

Alama astme karskuseksami

korraldamisajaks määrati 30. apr. Nagu teada, toimub alama astme karskuseksami sooritamine massiliselt.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegev toimetus: Friedrich Olup, M. Sarv, F. Huik, E. Kubjas, I. Tõnisson. Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Jakobi tän. 8—2. Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.

K. Mattiesen'i trükikoda, O/Ü., Tartus.